

Dag Hrubý

Školské reformy (3): Školské reformy po roce 1948

Učitel matematiky, Vol. 16 (2008), No. 4, 218–230

Persistent URL: <http://dml.cz/dmlcz/150595>

Terms of use:

© Jednota českých matematiků a fyziků, 2008

Institute of Mathematics of the Czech Academy of Sciences provides access to digitized documents strictly for personal use. Each copy of any part of this document must contain these *Terms of use*.

This document has been digitized, optimized for electronic delivery and stamped with digital signature within the project *DML-CZ: The Czech Digital Mathematics Library* <http://dml.cz>

ŠKOLSKÉ REFORMY (3)

ŠKOLSKÉ REFORMY PO ROCE 1948

DAG HRUBÝ

Autor tohoto článku začal chodit do školy v roce 1954. V roce 1963 měl na vysvědčení z deváté třídy jednu dvojku z předmětu „Praktická cvičení v dílnách a na školních pozemcích“, průměrný prospěch byl 1,08. S tímto prospěchem, po složení přijímací zkoušky, nebyl přijat ke studiu na Střední průmyslové škole, studium na gymnáziu mu nebylo doporučeno. Vyučil se provozním chemikem, a při zaměstnání ve čtyřsměnném provozu pokračoval ve studiu, které ukončil maturitou v roce 1968. V krátké době svobody byl přijat ke studiu na PŘF UP, které dokončil v roce 1973. Od roku 1974 vyučuje na gymnáziu, od roku 1992 je ředitelem gymnázia. Tímto, poněkud neobvyklým zahájením jsem chtěl říci, že jsem většinu období, o kterém budu psát, prožil na vlastní kůži.

Vývoj české školy po 2. světové válce byl výrazně poznamenán změnou politické orientace, monopolizací a jednostranností ideologie, zpolitizováním života a pedagogického působení školy, která podléhala politickým a ekonomickým opatřením a normativním zásahům shora. Důsledkem tohoto vývoje byla nivelizace školního vzdělávání, celkový pokles kvality vzdělanosti a autority školy ve společnosti [1].

1948–1953

Po roce 1948 bylo školství plně podřízeno Komunistické straně Československa. Dogmaticky pojatá výchova probíhala výhradně v duchu marxismu-leninismu. Byla zavedena důsledná koncepce jednotného školství. Termín „jednotná škola“ je spojován se jménem Zdeňka Nejedlého, který byl ministrem školství v letech 1945–1946 a 1948–1953, a vyvolává i dnes odmítavé reakce. Jednotná

škola je zpravidla prezentována jako negativní důsledek školského zákona č. 95/1948 Sb., ze dne 21. dubna 1948. Zákon č. 95 byl přijat Ústavodárným Národním shromážděním manifestačně. Tato jednotná škola není však pokračováním vývoje pedagogické ideje jednotné školy. Myšlenky a představy o jednotné škole se objevují již v letech před 1. světovou válkou. Podrobnější úvahy o jednotné škole přesahují rámec tohoto článku. Podle E. Walterové je jednotná škola po roce 1948 důsledkem politické indoktrinace a ideologické unifikace, v níž byl prostor pro odborný diskurs a pedagogické experimentování značně zúžen. Pro přiblížení atmosféry počátkem 50. let budu nyní citovat z článku [8]:

Začal boj o duši národa v oblasti pedagogiky. Úloha pedagogiky v tomto boji spočívá v tom, aby progresivními pedagogickými teoriemi, opírajícími se o učení marxismu-leninismu, usnadňovala a urychlovala vybudování socialistické školy a výchovy v naší vlasti a aby bojovala proti přežitkům lživědeckých pedagogických teorií, které sloužily k udržení buržoasního společenského řádu, ale které jsou škodlivé a nepřátelské našemu lidově demokratickému řádu.

Na školách bylo zavedeno stranické oslovování „soudruhu“, byly zakládány pionýrské oddíly a skupiny svazu mládeže, později byla žákovská samospráva nahrazena těmito organizacemi, na středních školách studenti skládali maturitu ve svazáckých košilích. Hlavním kritériem posuzování práce škol, učitelů a žáků se staly ideologické a stranické pozice [1]. Vzpomínám si, že ještě v roce 1978 jsem byl ředitelem gymnázia napomínán, abych nepoužíval oslovení „kolego“.

Vraťme se nyní na chvíli k osobě Zdeňka Nejedlého. V předcházejícím příspěvku (UM 16, č. 3) bylo zmíněno, že představovat si Z. Nejedlého jen jako komunistu, přítele SSSR, směšného šaška a likvidátora českého školství a kultury je velmi zjednodušující a ne zcela objektivní. Existuje důležitý a zajímavý pramen a to deník osobního tajemníka Z. Nejedlého z let 1952–1954. Z deníku vyplývá, že Nejedlý nesouhlasil vždy a ve všem s oficiální komunistickou ideologií. Celkově je možné říci, že chystaná reforma 1952–1953 nebyla jeho dílem, že se dostával do určité opozice vůči stranicky prosazovanému plánu usilujícímu o zkrácení školní do-

cházký, zrušení gymnázií a úplnému podřízení školství sovětskému vzoru [4]. Zákon č. 95 nově stanovil vertikální strukturu školské soustavy. Podle tohoto zákona se školy dělily následovně:

- Mateřské školy
- Národní školy (pětileté školy I. stupně)
- Střední školy (čtyřleté školy II. stupně, jednotná střední škola, odpovídá 6.– 9. třídě ZŠ)
- Gymnázia, školy odborné a vyšší školy (2-5leté výběrové školy III. stupně)
- Základní odborné školy (povinné školy III. stupně, zpravidla 3leté, pro odborné vzdělávání mládeže po dokončení devítileté školní povinnosti)

Víceleté gymnázium bylo zrušeno, na střední školy navazovala dále čtyřletá gymnázia. Výuka náboženství byla na školách I. a II. stupně, rodiče však mohly děti od výuky osvobodit. Školy III. stupně byly od 1. září 1948 již důsledně laické [2].

Přehled počtu hodin matematiky na školách středních a na gymnáziích z roku 1948 uvádí následující tabulka:

Tabulka 1

Počet hodin matematiky na středních školách a gymnáziích v roce 1948

	Střední škola					Gymnázium				
	1	2	3	4	Celkem	1	2	3	4	Celkem
Matematika	5	4	4	4	17	4	3	3	3	13

Zdroj: [5]

V roce 1948 začal vycházet časopis *Matematika a fyzika ve škole*. To „s“ ve slově fyzika je správně. Po dvou letech se časopis transformoval na časopis *Matematika ve škole*, který vycházel až do roku 1969. V roce 1951 proběhl 1. ročník Matematické olympiády. V srpnu 1949 proběhlo v Brně celostátní setkání učitelů matematiky a fyziky, v diskusi zazněly myšlenky o modernizaci vyučování matematice.

Mezi matematiky, kteří se v té době angažovali v oblasti vyučování matematice, a podíleli se významně na učebnicích mate-

matiky, patří E. Čech, J. Vyšín, K. Hruša, E. Kraemer, R. Zelinka. Zpracování učiva matematiky v učebnicích pro gymnázia bylo podle J. Mikulčáka [5] moderní a představuje jeden z prvních modernizačních pokusů ve světě. Výhodou byla také skutečnost, že na gymnáziích působila řada profesorů se zkušenostmi z předmnichovské republiky. Problémem byla diferenciaci na střední škole a na gymnáziu. Diferenciaci jen mezi latinou a deskriptivní geometrií nevyhovovala univerzitám na jedné straně a technikám na straně druhé. Byly proto zahájeny práce na hlubší diferenciaci gymnázií.

V této době se začaly projevovat centralistické tendence. Učebnice začalo vydávat jedině Státní pedagogické nakladatelství (SPN). Jednotné učebnice sice usnadňovaly organizaci výuky, z druhé strany odstranily možnost, aby se v konkurenci více učebnic uplatnily ty, které by lépe vyhovovaly. SPN začalo vydávat také časopisy *Matematika ve škole* a *Rozhledy matematicko-fyzikální*.

Další vzdělávání učitelů převzalo ministerstvo školství a později Ústřední ústav pro další vzdělávání učitelů spolu se svými krajskými pobočkami. To vše způsobilo, že JČMF ztratila vliv na řešení problémů spojených s vyučováním matematice. Přitom do roku 1948 byla JČMF vedoucí progresivní složkou společnosti v péči o vyučování matematice [5].

1953–1960

V roce 1953 byl přijat zákon č. 31/1953 Sb., kterým bylo zahájeno jedno z nejtemnějších období našeho školství. Zdeňka Nejedlého vystřídal ve funkci ministra školství známý mládežnický funkcionář Ernest Sýkora, který zákon č. 31 předkládal. V době jeho necelého devítiměsíčního působení ve funkci ministra se významně změnila a do jisté míry vytratila veškerá autorita ministerstva školství jakožto instituce mající v popisu práce péči o rozvoj vzdělání a vzdělanosti. Nový školský zákon lze charakterizovat jako zákon, který zcela programově přetřáhl veškeré tradice českého školství a byl opatřením, které vnášelo do celého školského systému výrazně ideologické pojetí s maximální sovětskou organizačních principů, metod i obsahu výuky. Zákon zrušil tradiční gymnázium a zkrátil povinnou školní docházku na osm let [2].

Byla zřízena jedenáctiletá střední škola (JSŠ) a její neúplná část osmiletá střední škola (OSS). Pedagogičtí pracovníci, kteří vyslovovali své výhrady, museli v mnoha případech za nesouhlas odejít ze svých funkcí [5].

Zavedení JSŠ a OSS znamenalo zkrácení přípravy na vysoké školy o dva roky a přípravy do učňovských oborů o rok, některé předměty byly vypuštěny, cyklické osnovy byly nahrazeny postupnými. Ke zkrácení školní docházky došlo bez odpovídající revize obsahu, což způsobilo přetěžování žáků množstvím učiva. Vyučování podle učebnic se stalo zákonem. Měřítkem školní práce se staly úspěchy školy ve sběru odpadových surovin, v brigádách na pomoc zemědělství, počty žáků organizovaných v Pionýrské organizaci (PO), v Československém svazu mládeže (ČSM). Práce učitele se posuzovala podle jeho zapojení do veřejné činnosti. Bylo zrušeno vysokoškolské vzdělání učitelů 1. až 5. ročníku a nahrazeno středoškolským vzděláním na pedagogických školách. Zřejmě zde je nutno hledat inspiraci pro návrhy, které se v poslední době objevily v parlamentu ČR. Mám na mysli výroky, že učitelům ZŠ stačí maturita.

Realizace zákona č. 31 napáchala největší škody na kvalitě české školy a vzdělanosti, považované dříve za jednu z nejvýznamnějších národních hodnot. Zákon tak poznamenal generace učitelů a tehdejších žáků, což jsou následky nenapravitelné [1].

V matematice na řadu nedostatků upozorňovala také *Komise pro otázky vyučování matematice na JSŠ*, kterou ustanovilo presidium ČSAV. V čele komise stál V. Kořínek, práce v komisi se zúčastnili V. Jarník, J. Novák, V. Knichal a další. Pro reformu školy se vyslovovala také JČMF, která se znovu přihlásila se svými podněty k vyučování matematice. Počty hodin matematiky z roku 1953 uvádí tabulka 2.

Tabulka 2

Počet hodin matematiky na jedenáctileté střední škole v roce 1953

	Počet hodin v ročníku							
	6	7	8	Celkem	9	10	11	Celkem
Matematika	7	6	5,5	18,5	6	6	6	18

Zdroj: [5]

V rámci řešení problémů s výukou na JSS začal O. Chlup uvažovat o základním učivu. Výsledkem byly pokusné osnovy a učebnice zkoušené na řadě škol od roku 1957. Velmi brzy se ukázalo, že teorie základního učiva není vhodnou cestou ke zlepšení výsledků výchovy a vyučování. Po konferenci matematiků ve Smolenici v roce 1958 byla zřízena *Ústřední pedagogická komise pro matematiku*.

1960–1968

Celé toto období lze charakterizovat jako postupné napravování nedostatků a omylů reformy z roku 1953. Zákonem č. 186/1960 Sb., ze dne 15. 12. 1960 (školský zákon) byla opětovně prodloužena povinná školní docházka na devět let. Byly zřízeny základní devítileté školy (ZDŠ) a tříleté střední všeobecně vzdělávací školy (SVVŠ) s diferenciací na větev přírodovědnou a větev humanitní, školy odborné, školy učňovské a střední školy pro pracující. Do učebních plánů SVVŠ byly zařazeny dny pracovního vyučování, které měly posílit polytechnickou výchovu žáků i spojení školy se životem.

Praxe ukázala, že výchovné působení výrobní praxe při nasazování žáků na podřadné práce je spíše negativní a proto se tato praxe postupně odbourávala. Osnovy matematiky na přírodovědné větvi SVVŠ odpovídaly osnově čtyřletého gymnázia z roku 1948. Na humanitní větvi se neprobíral úvod do infinitezimálního počtu a úvod do počtu pravděpodobnosti. Počty hodin matematiky uvádí tabulka 3.

Tabulka 3

Počty hodin matematiky na ZDŠ a SVVŠ v roce 1960

	Počet hodin v ročníku								
	6	7	8	9	Celkem	1	2	3	Celkem
Matematika	6	5	5	5	21	4	4	4	12*
						5	5	5	15†

Zdroj: [5], *) větev humanitní, †) větev přírodovědná

V učebnicích se objevují se prvky moderní matematiky, pojmy z teorie množin a matematické logiky. Ve srovnání s okolním

světem se jedná o nesmělé pokusy. Zásluhou M. Jelínka, J. Vyšína a K. Hruši dochází ve školním roce 1963/1964 za podpory JČMF a pod záštitou F. Kahudy k experimentálnímu ověřování modernizovaných osnov a učebních textů matematiky. V rámci Československé akademie věd je zřízen *Kabinet pro modernizaci vyučování matematice a fyzice*. Školení učitelů se začal věnovat J. Šedivý (1934–1988), který napsal nejprve skriptum, které vyšlo v roce 1969 knižně: *O modernizaci školské matematiky* [7].

Postupná liberalizace politického a společenského života, která vyvrcholila v roce 1968, vytvářela pro školy v druhé polovině šedesátých let příznivější podmínky. V roce 1964 byly obnoveny pedagogické fakulty s organizací podobnou fakultám z roku 1946. V odborné pedagogické veřejnosti se rozvíjí diskuze o diferenciaci žáků, pojem jednotné školy je relativizován. Konstatuje se, že absolutní jednotnost do všech důsledků není možná. Kvalita školy a kvalifikace učitelů nejsou spatřovány ve stejnosti a nivelizaci, nýbrž v uplatňování jemnějších pedagogických forem a přístupů, které vycházejí vstříc dětem. Od roku 1965 je umožněno vytvářet v 9. ročníku ZDŠ diferencované skupiny pro vyučování českému jazyku a matematice a diferencované třídy studijní a praktické [1].

Závěrem této kapitoly si připomeňme události, při kterých došlo k jednomu z prvních viditelných střetů studentů s politickou mocí. Jednalo se o majálesové slavnosti v roce 1966. V majálesových průvodech v Praze se tehdy objevila protistranická a protisovětská hesla, za politickou provokaci byla označena i výzdoba řady alegorických vozů. Požadavek vyšších orgánů KSČ na tvrdé represe se však nesetkal s širší podporou, dokonce ani u některých fakultních organizací KSČ. Na podzim roku 1967 došlo k tzv. strahovským událostem. Po několika dřívějších poruchách při rozvodu tepla a elektrické energie došlo 31. 10. 1967 k opětovnému přerušování dodávky elektrické energie pro celý komplex studentských strahovských kolejí. Studenti vyšli z kolejí a za provolávání hesel „My chceme světlo, chceme studovat!“ vyšli směrem k Pražskému hradu a Malostranskému náměstí. V Nerudově ulici byl průvod zastaven příslušníky SNB a došlo ke střetnutí, při němž byli mnozí studenti zraněni. Strahovské události tak předcházely zásadnímu

politickému střetu ve společnosti. Pozitivní úloha tehdejšího ministra školství Jiřího Hájka byla v tom, že svým rozhodným postojem v podstatě zabránil tvrdým postihům studentů [2].

1968–1989

V *akčním programu ministerstva školství* z roku 1968 se konstatuje, že ve školství došlo v minulém období k závažným deformacím, že je nutné vytvořit podmínky pro tvůrčí a svobodnou atmosféru a posílit důvěru v odpovědnost pedagogů. Program konstatoval, že po lednu 1968 se školství otevírá možnost rozejít se s dogmatismem, s pedagogickým schematismem, s administrativně byrokratickými zásahy i s direktivním řízením školství všemi články školské správy i stranickým aparátem [2]. Diskuse zdůraznila, že výchova k průměru, charakteristická pro socialistickou školu, nedává příležitost pro rozvíjení talentů a lidských schopností [1]. Po patnácti letech dochází zákonem č. 168/1968 Sb., z 19. prosince 1968 k obnovení čtyřletého gymnázia. Učební plány gymnázia vydané 31. července 1969 navazovaly nejen na domácí tradici, ale i na trendy v zahraničí. Projekt předpokládal zavedení osmiletých gymnázií. V pojetí gymnázia byl uplatněn princip kvalitativní diferenciaci. Realizoval se vnější diferenciaci (gymnázia s rozšířenou výukou některých předmětů) a vnitřní diferenciaci (větve humanitní a přírodovědná, volitelné a nepovinné předměty). Byl zaveden předmět *Úvod do filosofie*, který měl přispět k humanizaci gymnázia.

Učební plány gymnázia 1969

MŠMT dne 31. 7. 1969, čj.: 24 924/69-II/3a, s platností od 1. 9. 1969

- A. Základní plán gymnázia
- B. Rozšířené vyučování moderním jazykům
- C. Rozšířené vyučování klasickým jazykům
- D. Rozšířené vyučování hudební nebo výtvarné výchově
- E. Přírodovědná větev – zaměření na M a Fy, Ch a Bi

F. Přírodovědná větev – zaměření na programování a obsluhu počítačích strojů

G. Zaměření na tělesnou výchovu

Tabulka 4

Počty hodin matematiky v učebních plánech gymnázií v roce 1969

Učební plán	Humanitní větev				Přírodovědná větev			
	1	2	3	4	1	2	3	4
Ročník								
A	3	3	3	3	4	4	4	3
B	3	3	3	3	4	4	4	3
C	3	3	3	3	bez dělení na větve			
D	3	3	3	3	4	4	3	3
E (M, Fy)					5	5	5	5
E (Ch, Bi)					4	4	4	3
F					4	4	4	4
G	3	3	3	3				
H (večerní studium)	3	3	2	2				

Dočasné uvolnění společenské atmosféry netrvalo dlouho a přijetí zákona o gymnáziích bylo skoro jediným pozitivním výsledkem z tohoto období. Postupující normalizace postupně utlumila diskuse a zrušila veškeré pozitivní trendy v koncepci školství. Již v roce 1971 dochází k obsahovým změnám namířeným proti duchu dosavadního gymnázia. Předmět *Úvod do filosofie* byl zrušen a nahrazen předmětem *Občanská nauka* posíleným o jednu hodinu týdně. Liberalistický zákon o gymnáziích však normalizátoři nezrušili. Zní to absurdně, ale je jisté, že ti, kteří měli to štěstí, že přes omezující opatření byli na gymnázium v té době přijati, měli, poprvé od 50. let, šanci získat kvalitní středoškolské vzdělání [6]. Mnoha uchazečům, v důsledku nově zavedených přijímacích kritérií, bylo však toto vzdělání odmítnuto. Vyšší vzdělání mělo být umožněno zejména dělnické třídě jako vedoucí síle společnosti. Byla vypracována i nová kritéria přijímacího řízení na střední školy, která platila od roku 1970. Tato kritéria významně ovlivnila

sociální skladbu gymnaziálních studentů. Podle nich byli přijímáni ke studiu uchazeči nejen podle studijních výsledků ze základní školy, ale i podle tzv. komplexního hodnocení ředitele základní školy, které zohledňovalo nejen dosavadní studijní výsledky, ale zejména politickou angažovanost uchazeče a jeho rodičů. Uplatněná třídní kritéria fakticky nahrazovala kritéria prospěchová a ve svém důsledku diskriminovala děti politicky nepohodlných, ale i jen neangažovaných rodičů.

Vzpomínám si, jak jsme v této době nechali propadnout z matematiky jednoho studenta z dělnické rodiny. Vyvolalo to ohlas až na okresním výboru KSČ. Měl jsem z toho pocit, že ta pětka je brána jako útok proti dělnické třídě. Na škole, kde jsem učil, museli všichni učitelé odebírat stranický tisk *Rudé právo*, kolega odebírající *Rovnost* měl problémy. V naší rodině jsme tak několik let vedle *Svobodného slova* odebírali *Rudé právo*. Jako „hloupí nestraníci“ jsme se museli účastnit ideově politického školení. Dovedu si představit mladého člověka, který dnes prohlásí, že jsme *Rudé právo* nemuseli odebírat a na politické školení chodit nemuseli; svým způsobem má pravdu, současně je však zřejmé, že v té době nežil.

Program stranické a státní politiky vytvořit dělnické třídě podmínky pro dosažení úplného středního vzdělání byl řešen zrovnoprávněním výstupu všech tří proudů středního vzdělání (Gymnázium, SOŠ, SOU). Absolventi všech tří typů škol mohli ukončit studium maturitou. Pověst gymnázií velmi poškodily tzv. *internátní školy pro pracující*, které byly zřízeny jako školy gymnaziálního typu ve školním roce 1973/1974. Byly určeny pro přípravu mladých nadaných, odborně a politicky vyspělých dělníků a rolníků ke studiu na vysokých školách. Výběr uchazečů byl prováděn podle následujících kritérií:

- politická a společenská aktivita
- vztah k práci a plnění povinností na pracovišti
- vztah k pracovnímu kolektivu
- občansko-politický a morální profil uchazeče
- předpoklady pro úspěšné studium na vysoké škole

Internátní střední školy pro pracující byly jednoleté, jejich absolventi byli přijímáni na vysoké školy bez přijímací zkoušky. Tyto školy existovaly 11 let a byly zrušeny školským zákonem v roce 1984 [1].

Od roku 1976 dochází k dalším změnám na základě dokumentu *Další rozvoj československé vzdělávací soustavy*, který vydalo ministerstvo školství. Základní škola byla opět zkrácena na osmiletou, všeobecná docházka byla prodloužena na deset let. V roce 1978 je vydán školský zákon č. 63/1978 Sb., o opatřeních v soustavě základních a středních škol. V zákoně je gymnázium definováno jako škola, která poskytuje úplné střední vzdělání, připravuje ke studiu na VŠ a poskytuje odbornou přípravu pro výkon povolání a činností v národním hospodářství, správě a kultuře. Došlo k jistému rozkolísání v názorech na odborné vzdělání na gymnáziu. V roce 1979 začíná ověřování nové koncepce. Počet škol zařazených do experimentu rostl, v roce 1982/1983 bylo v experimentu 187 z celkového počtu 211 gymnázií. Vývoj gymnázií směřuje k typové a obsahové unifikaci a k výraznému oslabení humanitní orientace, byl omezován počet humanitních větví, rušena speciální zaměření.

Učební plány gymnázia 1979

MŠMT dne 26. července 1979, čj.: 22 836/79-210, s platností od 1. 9. 1979

- A. Orientace na humanitní a přírodovědné třídy
- B. Přejídný plán s vyučováním předmětu základy techniky a ekonomiky a skupin volitelných předmětů odborného zaměření
- C. Vyučování předmětu základy výroby a volitelných skupin odborných předmětů
- D. Zaměření na programování a obsluhu počítačích strojů
- E. Zaměření na M a Fy, Ch a Bi
- F. Zaměření na matematiku
- G. Zaměření na matematiku od roku 1980/1981
- H. Pedagogické zaměření
 - I. Zaměření na pedagogiku a kulturně výchovnou činnost
 - J. Rozšířená výuka ruského jazyka
 - K. Rozšířená výuka živých jazyků
 - L. Rozšířená výuka živých jazyků a latiny
 - M. Rozšířená výuka hudební nebo výtvarné výchovy

N. Zaměření na tělesnou výchovu

O. Zaměření na tělesnou výchovu – specializace lyžování

P. Třídy pro vrcholové sportovce

Tabulka 5

Počty hodin matematiky v učebních plánech gymnázií z roku 1979

Učební plán	Humanitní větev				Přírodovědná větev			
	1	2	3	4	1	2	3	4
Ročník								
A	4	3	3	3	5	4	4	3
B	4	4	3	3	5	4	4	3
C	5	4	4	3	bez dělení na větve			
D	5	4	4	4	bez dělení na větve			
E (M, Fy)					6	5	5	5
E (Ch, Bi)					5	4	4	3
F					6	6	5	6
G					6	6	6	6
H	4	3	4	4	5	4	4	3
I	4	3	3	3	5	4	4	3
J	4	3	3	3				
K	4	3	3	3	5	4	4	3
L	4	3	3	3				
M	4	3	3	3	5	4	3	3
N	4	3	3	3	5	4	4	3
O	5(3)	5(3)	5(3)	3(3)	v závorce jsou počty hodin od 1.12.			
P	3	3	3	3				

Nová koncepce gymnázia byla uzákoněna v roce 1984 a všeobecně realizována od školního roku 1984/1985. Zaváděly se v podstatě dva druhy gymnázií: gymnázium (tzv. základní typ) a gymnázium se zaměřením. Počet typů se zaměřením byl zredukován na čtyři:

- 01 – matematika
- 02 – matematika a fyzika
- 38 – programování

• 76 – tělesná výchova

Tabulka 6

Počty hodin matematiky a odborných předmětů v učebních plánech gymnázií v roce 1987

	1	2	3	4	Celkem	Poznámka
Gymnázium	5	4	4	5	18	S platností
Odborné předměty			4	6	10	od 1. 9. 1986
01 – Matematika	5	6	5	6	22	S platností
						od 1. 9. 1984
02 – Matematika a fyzika	5	5	5	5	20	S platností
Odborné předměty		2	2	6	10	od 1. 9. 1986
38 – Programování	5	4	4	5	18	S platností
						od 1. 9. 1984
76 – Tělesná výchova	5	4	4	5	18	S platností
Odborné předměty			4	6	10	od 1. 9. 1986
Třídy pro vrcholové sportovce	4	4	5	4	17	S platností
						od 1. 9. 1984
Večerní studium	3	2	3	3	10	S platností
Základy ekonomiky		2	2		4	od 1. 9. 1985

Větvení jako forma diferenciacce bylo zrušeno. Na všech typech byla zrušena latina, pouze na tzv. základním typu bez zaměření byla zachována jako nepovinný předmět. Estetická výchova byla vytlačena mezi volitelné předměty. Do všech typů byla zavedena povinná ruština. Takřka všeobecně byla zavedena odborná příprava. Tato koncepce gymnázia, byla prosazena, přestože už na počátku 80. let bylo zřejmé, že se v důsledku jejího zavádění dostává gymnázium do vážné krize, která přetrvávala až do převratu v roce 1989.

Dokončení včetně literatury v následujícím čísle.

RNDr. Dag Hrubý

Gymnázium, A. K. Vitáka 452

569 43 Jevíčko

e-mail: hruby@gymjev.cz